

<p>Logotyp</p> 	<p>Nazwa instytucji</p> <p style="text-align: center;">Muzeum Ustrońskie</p>	
<p>Tytuł jednostki / publikacji / fotografii Historia ideologii pracy, „Kultura”, 14 czerwca 1981 r., nr 24, s. nieznaną.</p>		
<p>Ilość stron oryginału 1</p>	<p>Ilość skanów 1</p>	<p>Liczba plików publikacji 5</p>
<p>Autor Jan Szczepański</p>	<p>Wydawnictwo / zakład fotograficzny Robotnicza Spółdzielnia</p>	<p>Skan okładki</p>
<p>Miejsce wydania Warszawa</p>	<p>Rok wydania / Data powstania 1981</p>	
<p>Sygnatura ---</p>	<p>Rodzaj zasobu (np. zdjęcie, czasopismo itp.) artykuł</p>	
<p>Wymiary (wys x szer) 5,5 x 49 cm</p>	<p>Stan zachowania ---</p>	<p>Charakterystyka skanowanego obiektu Recenzja Jana Szczepańskiego książki Władysława Korcza pt. „Problem pracy a miejsce człowieka w społeczeństwie”, poświęconej dziejom poglądów na pracę w polskiej myśli filozoficznej od okresu feudalizmu aż po wiek XX.</p>
<p>Hasła przedmiotowe (okres historyczny, postacie, miejsce) XVIII, XIX wiek, XX wiek, Polska Rzeczpospolita Ludowa, Jan Szczepański, Władysław Korcz</p>		
<p>Hasła tematyczne (np. miasto, przemysł, kuźnia, letnicy itp.) historia, socjologia, społeczeństwo, „Kultura”, problemy gospodarcze, gospodarka, rolnictwo, chłop, robotnicy, socjalizm, kapitalizm, feudalizm, pańszczyzna, praca,</p>		
<p>Prawa autorskie ---</p>		

Historia ideologii pracy

Podtytuł tej pracy informuje, że jej przedmiotem są poglądy na pracę w myśli społeczno-ekonomicznej polskiego Oświecenia. Ponieważ problem pracy, jej intensywności i wydajności jest znowu widziany w r. 1981 jako jeden z najważniejszych czynników wyprowadzenia gospodarki z kryzysu, więc z zainteresowaniem sięgamy po książkę przedstawiającą tradycje pracy w pracach myślicieli społeczno-politycznych. Bowiem nic tak w Polsce nie szanujemy jak dawnych tradycji, jak to widać chociażby z optymalnego wykorzystywania każdej rocznicy, byle móc świętować i nie pracować. Książka Władysława Korcza nie jest historią pracy, ale historią ideologii pracy, czyli poglądów filozofów i publicystów Oświecenia. Prof. Jan Borkowski w niedawno opublikowanej pracy o dziejach chłopów polskich w okresie kapitalizmu, przypomniał, że ustrój pańszczyźniano-feudalny wytworzył w chłopach głęboką nienawiść do pracy przymusowej i nie dającej żadnych szans życiowych i że w tym leżała przyczyna kryzysu gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej. Warto więc zapytać jak ten stan rzeczy odbijał się w świadomości przodujących umysłów Oświecenia polskiego i warto też zapytać co zaciążyło bardziej nad rozwojem polskiej gospodarki w wieku XIX i XX-tym: ideologia ludzi oświeconych czy też postawy wobec pracy wytworzone w gospodarce folwarczno-pańszczyźnianej? Czy bardziej przeważały w świadomości kierowników polskiej gospodarki poglądy filozofów Oświecenia czy też wiara w skuteczność zarządzania pracownikami batem?

Książka Władysława Korcza daje szeroko potraktowane dzieje poglądów na pracę w dziełach filozofów zaczynając od przedstawienia feudalnej kategorii pracy i jej rozwoju w tradycji chrześcijańskiej. Autor przedstawia także w tej wstępnej części poglądy wytworzone wśród ideologów mieszczaństwa zaczynając od Reformacji, przez merkantylizm, a następnie przypomina tezy głoszone w tej sprawie przez myślicieli Oświecenia na zachodzie Europy. W następnych rozdziałach czytelnik znajdzie omówienie poglądów na pracę w polskiej literaturze wczesnego Oświecenia, miejsce jakie pracy i pracowitości dała w swoich programach Komisja Edukacji Narodowej, poglądy głównych ideologów Oświecenia: Staszica, Kołłątaja, Jezierskiego i innych, a następnie bardzo interesujący rozdział omawiający dyskusje na temat pracy w polskim czasopiśmiennictwie okresu Oświecenia. Pracę kończy syntetyczne spojrzenie na rozwój omawianych poglądów i ich rolę w polskim Oświeceniu.

Nie streszczam poglądów Autora, lecz sygnalizuję wagę jego książki. Bowiem czytelnik ze zdumieniem może stwierdzić jak bardzo współczesne są niektóre dyskusje toczone w Polsce w wieku XVIII i jak zdumiewająco wiele opinii potocznych wśród feudalnej szlachty można spotkać jeszcze w socjalistycznej prasie czy wypowiedziach dyskusyjnych z czasu kryzysu w r. 1981. Autor oczywiście nie stara się wydobyć tych zbieżności, chociaż w jego interpretacjach napewno współgrają aktualnie poglądy i spory. Książka jest wynikiem bardzo rozległych studiów i wykorzystuje nie tylko teksty oryginalne, ale także w szerokim zakresie opracowania polskich historyków myśli społecznej i ekonomicznej. Zalecam jej lekturę nie specjalistom, którzy muszą do niej zajrzeć z obowiązku, ale czytelnikom inteligentnym, interesującym się istotnymi tradycjami ekonomicznymi narodu. Jeżeli bowiem feudalizm polski skończył się bankructwem gospodarczym i politycznym, to przecież z lektury tej książki wynika, że przodujące umysły polskie miały pełną świadomość roli pracy w utrzymaniu gospodarki dostatecznie silnej, by mogła utrzymać państwo zdolne do obrony i istnienia. Dlaczego więc, te idee wyłożone w omawianej książce przeszły niejako obok gospodarki? Czy zatem nie grozi nam i dzisiaj, że nawoływania, apele, przekonywanie, itp. pozostaną bez wpływu na rzeczywiście wykonywaną pracę polskiej siły roboczej?

Książka przynosi bardzo dużo ciekawych materiałów poświęconych ideom i piśmiennictwu postaci mniej znanych z drugiej połowy XVIII wieku, przedstawia ich poglądy, szkoda tylko, że może zbyt mało pokazuje tło społeczno-gospodarcze ich działalności i że za mało daje informacji o recepcji tych poglądów i ich rzeczywistym oddziaływaniu. Bo wtedy i dla tych wszystkich, którzy interesują się zależnościami między ideami i życiem praktycznym, książka dałaby więcej materiału do refleksji. Ale i tak jest w niej dostateczny ładunek wiedzy i informacji, by pozwoliła nam lepiej zrozumieć ideologię polskiego Oświecenia, nie tylko w jego aspektach politycznych, ale i mniej znanych gospodarczych.

JAN SZCZEPAŃSKI

WŁADYSŁAW KORCZ. Problem pracy a miejsce człowieka w społeczeństwie. Wyższa Szkoła Pedagogiczna i Lubuskie Towarzystwo Naukowe. Zielona Góra, 1981, s. 259. Nakład 330 egz., cena 50 zł.